

مقایسه اثر آفت‌کش‌های گیاهی روی پوره سن یک شپشک استرالیایی، *Icerya purchase* Maskell و شکارگر آن کفشدوزک *Novius cardinalis* Mulsant

سعید حیدری^۱، امیرحسین طورانی^۱، لیلا دوستدار کل‌کناری^۲، حبیب عباسی پور^۱

۱- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران
۲- گروه گیاه‌پزشکی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، ساری، ایران
saeidheidari391@yahoo.com

شپشک استرالیایی، *Icerya purchase* Maskell علاوه بر مرکبات روی گل ابریشم، افرا، طاووسی، اماسیا، گل سرخ، گوجه، انار، انجیر و بسیاری از گیاهان زینتی و جنگلی دیده می‌شود. این شپشک به برگ، میوه و شاخه‌های جوان و حتی مسن مرکبات حمله کرده و علاوه بر تغذیه از شیره گیاه میزبان هم‌چنین با دفع عسلک موجب رشد چارچ‌های دوده (فوماژین) روی سطح گیاه و کاهش سطح فتوسنتز گیاه می‌شود. این شپشک در سال سه نسل دارد. کفشدوزک *Novius cardinalis* Mulsant از شکارگرهای مهم این آفت می‌باشد که در مرحله لاروی و بلوغ از شپشک تغذیه می‌کند. کنترل شیمیایی از رایج‌ترین روش‌های مدیریت این آفت می‌باشد. به دلیل آثار زیان‌بار حشره‌کش‌های شیمیایی، استفاده از آفت‌کش‌های گیاهی پایه راهکاری امن و مناسب برای کنترل این آفت به نظر می‌رسد. در این پژوهش، سمیت تماسی چند ترکیب متفاوت روی پوره سن یک شپشک استرالیایی مرکبات و حشرات کامل کفشدوزک شکارگر مورد بررسی قرار گرفت. تیمارهای مورد مطالعه شامل مایع ظرفشویی ۱۰ در هزار، دایابون ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ در هزار، پالیزین ۱/۵، ۲ و ۲/۵ در هزار، پالیزین ۱/۵، ۲ و ۲/۵ در هزار + روغن سیتروئل ۵ در هزار، تنداکسیر ۲ و ۳ در هزار + صابون ۱ در هزار، دورسبان ۲ در هزار و شاهد (آب) بودند. آزمایش در شرایط آزمایشگاهی با دمای 25 ± 5 درجه سلسیوس و رطوبت نسبی ۶۰ درصد و در قالب طرح کاملاً تصادفی با سه تکرار برای هر تیمار انجام شد. در هر تکرار تعداد ۵۰ عدد پوره سن یک شپشک استرالیایی و ۱۰ عدد حشره کامل کفشدوزک روی هر برگ قرار داده شد. شمارش حشرات زنده و مرده، ۲۴ ساعت پس از محلول‌پاشی (۱۰ میلی‌لیتر روی برگ) با غلظت‌های مختلف از تیمارهای ذکر شده صورت گرفت. نتایج نشان داد اختلاف معنی‌داری بین تیمارهای مختلف روی شپشک استرالیایی وجود دارد. بیشترین درصد مرگ و میر در تیمارهای دایابون با غلظت ۹ و ۱۰ در هزار و تنداکسیر با غلظت ۲ و ۳ در هزار + صابون ۱ در هزار به ترتیب با مقادیر ۹۳، ۹۹/۳۳، ۹۵ و ۱۰۰ درصد مشاهده شد که بین این تیمارها اختلاف معنی‌داری وجود نداشت. کمترین میزان مرگ و میر در تیمار شاهد (۹ درصد) و به دنبال آن در تیمار پالیزین ۱/۵ در هزار (۲۷ درصد) مشاهده شد. برای کفشدوزک شکارگر بیشترین میزان مرگ و میر در تیمار دورسبان ۲ در هزار (۸۳/۳۳ درصد) و بقیه تیمارها مرگ و میر زیر ۱۰ درصد را ایجاد نمودند. به نظر می‌رسد با توجه به نتایج بدست آمده تیمارهای دایابون ۹، ۸ و ۱۰ در هزار و تنداکسیر ۲ و ۳ در هزار + صابون ۱ در هزار کنترل موثری روی شپشک استرالیایی و عدم اثر سوء روی کفشدوزک شکارگر دارند.

واژه‌های کلیدی: مرکبات، شپشک استرالیایی، تیمارهای شیمیایی، مرگ و میر، دایابون.